

nezadovoljnosti naroda. O kaki gospodarski nezadovoljnosti v celi agitaciji sploh govora ni, temveč le o politični. Govori se o zatiranju srbskega in pravoslavnega elementa, o katoliški in hrvatski propagandi itd. Ker so cilji agitacije nedosežni — odtrganje Bosne od Avstrije in priključenje k Srbiji in Črni Gori — zato tudi zatiranja in hrvatske propagande ne more biti nikoli konca in naj postopa uprava še tako obzirno in popustljivo. Voditelji cele akcije potrebujejo nujno zatiranja in preganjanja, ker bi njih rovanje drugače ne imelo ne smisla ne podlage. Kdor prebira nekatere srbske liste in agitacijske brošure, izprevidi lahko, kakšne malenkosti se rubricirajo med akte političnega zatiranja in izprevidi ob enem prav iz teh malenkosti, da o kakem resničnem preganjanju ne more biti govora, ako kljub vsemu pretiravanju ne ostane na črni knjigi nič drugega nego — malenkosti.

Obžalovati je, da je dosegla ta agitacija tolike dimenzije, kajti k zaželenemu cilju ne more nikoli privesti. Doseglo se bo z njo le dvoje: jez med Hrvati in Srbi se bo tako razširil in poglobil, da ga morda nikoli več ne bo mogoče premostiti; in drugič: s hujskanjem ljudstva se bo doseglo ravno nasprotno onega, kar se hoče doseči: Avstrija ne bo trpela, da bi zorili kedaj sadovi te agitacije in bo gledala, da čim prej in čim tesneje združi okupirane dežele z ostalo monarhijo. To čutijo voditelji agitacije sami in zato so iznašli jako originalen trik: v zadnjih časih se je lahko čitalo v nekaterih nemških listih, da hoče Avstrija nalašč provzročiti neurede, da bi potem toliko lažje izvedla anekcijo. Kako je to smešno in prozorno, sledi že iz tega, če se pomisli, da bi imela monarhija več pravice do anektiranja pokrajin, ki so zadovoljne z njeno dosedanjo upravo in da bi imela tudi več koristi, kakor če bi si pridobila razburkano deželo. V ostalem pa bi bil načrt „umetnega vzburkanja“ tudi tako romantičen, da bi si ga resen in pošten politik niti v sanjah ne mogel domisliti.

Obžalovati je torej posebno s slovanskega stališča to malo pošteno agitacijo in vsled nje nahuj skano ljudstvo, odločno pa je obsoditi tiste, ki vodijo za zagrinjalom to nelepo in drago komedijo. Režiserji sede v Belemgradu, v kabinetu Vujićevem in ministerski predsednik dr. Vujić sam — ki je pred kratkim povdarjal v senatu, da je razmerje med Avstrijo in Srbijo samo „korektno“ — je minister in agitator ob enem. Poseben birô — s filijalkami v Budimpešti — vodi agitacijo glede Bosne in Dalmacije in velika sredstva, ki so za to potrebna, tako iz dispozicijskega fonda, ki ga je dal Vujić temu birô na razpolago. Tu je izvor najnovejšega šuma in trušča, ki je nastal brez povoda in hkrati po evropskem časopisju zaradi anekcije Bosne, tu je pravi izvor tiste izmišljene nezadovoljnosti, ki naj bi Avstriji otežkočila stališče ter napravila velevlasti nezaupne do nje. Srbska

vlada je v svoji agitaciji popolnoma pozabila na slovanstvo in ni premislila niti za hip, da s svojim delovanjem ne škoduje toliko Avstriji, kakor Hrvatom in njih težnjam in ne v zadnji vrsti tudi svojemu lastnemu ugledu.

Politični pregled.

Notranji položaj. — Sedaj so se torej vendar začele priprave za spravo med Čehi in Nemci. Vlada je od obeh strank zahtevala, naj natančno označijo svoje stališče. To se je zgodilo. Tako Čehi kakor Nemci so seveda zahtevali kar največ mogoče, češ, za odjenjanje je še vedno čas. Vse javno mnenje je prepričano, da pravna pogajanja sploh ne bodo imela uspeha in prepričano je tudi, da vlada uspeha niti ne želi. Ministerski predsednik Körber je bil 30. oktobra l. l. izrečno izjavil, da o kaki spravi sploh neče nič vedeti, dokler parlament ne reši proračuna, nagodbe z Ogrsko in trgovinske pogodbe. Ko je potem vsled tihe a energične taktike Čehov prišlo do tega, da parlament ni več mogel naprej, so nemške stranke se izrekle pripravljene skleniti s Čehi spravo in sicer še predno pride do razprave o nagodbi. S tem so nemške stranke zavzele drugo stališče kakor vlada. Kakor kažejo vse grožnje z absolutizmom, se je Körber le skrajno nerad odločil za pravne konference in pripravlja celo stvar tako, da se mora ponesrečiti. Vse stranke uvidevajo, da se je vlada glede pravih konferenc sploh le udala, da bi res mogle te ponesrečene konference služiti kot pretveza za odpravo ustave in za uvedbo absolutizma, ki ga smatra za jedino sredstvo ako se hoče gotova velika vprašanja notranje in zunanje političnega značaja urediti.

Državni zbor se snide najbrž šele proti koncu tekočega meseca, ker želi vlada, da bi poslanci ne mogli preveč vplivati na proračunski odsek in da bi se tudi pravni manevri vršili bolj v somraku. V proračunskem odseku tečejo razprave precej počasno in tudi niso nič preveč zanimive.

Carinski tarif. — Te dni je bilo končano drugo branje avstro-ogrskega carinskega tarifa. Zastopniki avstrijske in zastopniki ogrske vlade so se brez vseh težav zjediniili glede sila dolge vrste točk, le glede najvažnejših točk se še niso zjediniili. Človek bi rekel, da je to veselo znamenje, ker kaže, da hoče dunajski kabinet resno varovati avstrijske ekonomske interese, ali take misli ga hitro minejo, saj vendar ve vsak otrok, da dunajska vlada končno vedno kapitulira pred Madjari.

Afera Wolf. — Vsenemški kričač se je l. 1898. spečal s hčerjo njegovega somišljenika Tschana. Stvar se je v rodbini poravnala, pozneje pa je to deklino vzel profesor kmetijstva dr. Seidl. Ta je v zadnjem času postal nasprotnik Wolfov in je celo stvar očitno jako pretirano spravil v javnost. Seidl je provzročil že potem, ko mu je Wolf dal zadoščenja z orožjem, da je bil Wolf prisiljen odložiti mandat. Sedaj, ko se ima vršiti dopolnilna volitev in je Wolf zopet kandidat, je pa to umazano perilo razobesil v nemškem časopisju, kjer se pere z veliko slastjo. Vsa stvar je škandal najnižje vrste, a najgrje pri tem je, da mož razglašja sramoto svoje žene, njena mati pa nastopa kot zagovornica hčérinega zapeljivca. Ta smradljiva zadeva pač kaj čudno ilustruje znani izrek, da so Nemci vzeli v zakup Gottesfurcht und fromme Sitte.

Srbija. — Ekonomična odvisnost Srbije od Ogrske je toliko, da se Srbija kar ne more postaviti na svoje lastne politične noge. Sedanji kralj se je sicer skušal približati Rusiji, a Rusija nima zaupanja v njega ter neče riskirati svojih milijonov, zato je kralj zopet začel obračati svoje poglede proti Dunaju in je poslal tja svojega zaupnika Mijatovića, naj ta posreduje, da se obnovi srbsko-avstrijska trgovinska pogodba in sicer na podlagi carinske skupnosti.

Nemčija. — Te dni so bile v nemškem državnem zboru velike in pomembne razprave, tiče se mejnarodnih vprašanj. Kancelar grof Bülov se je ostro lotil angleškega ministra Chamberlaina in je dobil še ostrejši odgovor. Nemško-angleško prebivalstvo se je očitvidno ohladilo, toda posledic to ne bo imelo. Važnejše je to, kar je povedal grof Bülov o trozvezi. Sicer je dejal, da se trozveza obnovi, a povedal je tudi, da nima trozveza za Nemčijo tiste vrednosti, kakor nekdanj. To bagateliziranje trozveze je vse kroge osupnilo in se v obče tolmači tako, da Nemčija nima upanja, ohraniti trozveze v sedanjih oblikah. Avstrija se približuje Rusiji, Italija pa se je približala Franciji. S temi „ekstra turami“ grof Bülov ni zadovoljen, saj kažejo, da se Nemčija na Avstrijo in Italijo ne more več zanašati in od tod izjava, da Nemčija na trozvezo ne poklada več tisto važnost, kakor nekdanj.

Vojna v južni Afriki. — Posebnih novic iz južne Afrike v zadnjem tednu ni bilo in je le to na sebi kaj žalostno dejstvo zabeležiti, da so Buri primorani se vedno bolj „nazaj koncentrirati“. To govore cele knjige!

Obrtnija.

Kaj so galanterijski izdelki?

Je gospodarskih vprašanj, za kakoršna se naše časopisje ne zmeni, ker se mu zde preneznatna, ki pa igrajo tudi v našem ljudstvu jednako važno vlogo, kakor drugod, ako še ne celo važnejše, kajti za galanterijske izdelke — in to so jedno gori imenovanih „vprašanj“ — izdamo Slovenci, odnosno Slovani desetkrat več denarja, nego pa Nemci, kateri so v resnobi in varčevanju daleč pred nami.

To vprašanje bodi smoter predležečim vrsticam. Povod istim je dala neka razprava v židovski „Frankfurter Zeitung“, katera razprava je zagledala beli dan baš pred božičnimi prazniki, z namenom kajpak, ki je le prepozoren.

Omenjeni list piše v tej zadevi mej drugim:

„Že označenje imenovanih izdelkov pove dovolj, da vemo, kaj so. Galanterija spada k lepim lastnostim naše dobe v kateri si ljudje na različne načine skušajo dopasti. Ker pa je nemogoče, da bi si ljudje med seboj dopadali po svoji vnanjosti in omiki tako pogostoma, kakor to zahtevajo današnje socialne razmere, se mora nahajati nekaj, kar pomore tej človeški slabosti na noge. Marsikateri bi rad dopadel svojemu bližnjemu v čemerkoli, v poglavitem pa radi tega, da bi si s tem kaj pridobil, a nedostaje mu ne prikupljive vnanjosti, ne govorniške zmožnosti in ne drugih takih prirojenih lastnosti, s katerimi se pridobi človeško naklonjenost, ali še kaj več. V tem slučaju pomaga ono, kar razumemo pod imenom „galanterijski kupčijski izdelki“. Kakor pa komplimenti in galanterije ne potrebujejo biti vedno pravi, t. j. odkritosrčni, jednako ni treba, da bi bilo to, kar jih izraža, pravo in naravno. Bistvo komplimentov je: lepe besede v prijetni obliki, njih namen: razveseliti in preslepiti. Za to pa zadostuje lepa, prikup-

ljiva vnanjost. Darilo mora po svoji vnanjosti dopasti, zmotiti, kar se doseže z lepoto in ukusom v obliki.

Galanterijski izdelki spadajo po svojem zvanju v najrazlične kupčijske stroke, v kolikor se odlikujejo po gotovi vnanjosti. Ako govorimo o lepem črno-usnjatem ženskem pasu, ki je praktičen in trpežen, prepustim ga v prodajo ženski modni trgovini; ali ko je govora o fantastičnem usnjatem pasu z zaponko s kačjo glavo, ali arabeske, ali o pasu iz svile itd. z elegantnimi okraski, kar vse je sijajno in omenljivo a prav nič trpežno in praktično, to pa spada med galanterijo. Jedno škatuljo pismenega praktičnega papirja prepuščam trgovini s papirjem, ali bujno ozalšano kaseto z lepimi okraski, a silno slabim papirjem — to pa sprejemem v svojo trgovino galanterij.

V nekih mejah seveda naj se giblje galanterijska kupčija, namreč, v kolikor ne nasprotuje povse praktični uporabi — nekoliko praktičnega videza morajo imeti ti izdelki. Ni namreč umestno dajati darila, katerih ni možno položiti na vsako mizo. Galanterijski izdelki so izdelki za uporabo, toda ne za ono, katero dovoljuje oblike in fantazija, med katere zlasti štejem legijone raznih igrač in luksurijskih izdelkov“.

Tako židovska „Frankfurter Zeitung“. Iz tu navedenega se takoj razvidi, da so galanterijski izdelki produkt fantazije izmozgovalcev, kateri o svojem „blagu“ javno izrekajo, da ni neobhodno potrebo in da ni pošteno in pravo, marveč da ima jedino le namen, vzbujati hipno dopadajenje in slepiti obdarovanega. Galantni hočejo pri ženskih žrtvah dosežati svoj namen, poslužujejo se, ker so sicer blazirani in brezdušni, galanterijskih daril, da ž njimi slepe in pridobivajo, in galanterijski izdelki so, s katerimi preplavljajo brezvestni špekulantje trge in sejmove nerazsodnih ljudstev ter jim vlečejo iz žepov denar za — sleparstvo. Dalo bi se pisati pole o tem predmetu. Hoteli smo le namigniti s temi vrsticami baš o tem času daril, kako nespametno je ljudstvo, ki gre na limanice židovskim fabrikantom sleparskih izdelkov, ki se za življenje popolnoma nepotrebni in kakoršnih se smejo umišljati le ljudje, ki denar — na cesti pobirajo, nikar pa oni, ki mora zanj truditi v potu svojega obraza.

Kmetijstvo.

Skrbimo za ptičice po zimi!

Ako te, dragi kmetič, v poletnem lepem času nadleguje močan in čvrst berač za miloščino, vem, da mu boš nevoljen pokazal ali delo, da si kaj zasluži, ali pa — vrata. Ako te pa ob mrzlem zimskem času obiše ubožec, ves slab in gladen, gotovo ga ne pustiš od hiše brez milodara. Posebno pa še ne boš